

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

nota Directieraad RIVM

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

KvK Utrecht 30276683

T 030 (10)(2a)
10x2a@rivm.nl

Agendapunt voor de Directieraad RIVM

Agendapunt (titel)	Selecteren RIVM toprisiko's 2021
Vertrouwelijk	Nee
Auteur	(10)(2e)
Indiendend DR lid	(10)(2e)
Datum indiening	17 september 2020
Status	Ter besluitvorming
Medezeggenschap	NVT
Gevraagd Besluit	Toprisico's die in het jaar 2021 het behalen van de doelstellingen van het RIVM kunnen bedreigen scherp krijgen, waardoor de voorspelbaarheid zo hoog mogelijk wordt.

Nota nummer

De DR vult, indien gewenst, de lijst potentiële RIVM toprisiko's aan, zodat zij kunnen selecteren uit de meest treffende potentiële RIVM toprisiko's van 2021.

De DR selecteert de RIVM toprisiko's 2021 t.b.v. het Jaarplan RIVM 2021, waardoor tijdens het aanstaande onzekere jaar extra aandacht is voor het mitigeren van de geselecteerde toprisiko's.

Eerdere relevante DR-besluiten

Afstemming

Er is afgestemd met:	(10)(2e), (10)(2e), (10)(2e)
Inhoudelijk afgestemd met:	(10)(2e), (10)(2e), Alle domein MT's

Korte toelichting op vraag

Hou er rekening mee dat na besluit van de DR dit document openbaar wordt.

Risicomanagement bereidt ons zo goed mogelijk voor om de toprisiko's die het behalen van de doelstellingen van het RIVM kunnen bedreigen te identificeren en deze bedreiging te beperken of te accepteren. Om de DR de mogelijkheid te geven deze risico's zo scherp mogelijk te krijgen en de voorspelbaarheid daarvan hoog te houden, is een risico-inventarisatie binnen de domein MT's uitgevoerd om de potentiële toprisiko's in kaart te brengen. De domeinen hebben daarbij vanuit hun inhoudelijke inzichten en kennis potentiële toprisiko's aangegeven. Deze toprisiko's staan, inclusief korte toelichting, gebundeld in de onderstaande groslijst. Uit de inventarisatie blijkt dat de voorgestelde risico's veelvoudig nadrukkelijk verband houden met de gevolgen van de coronacrisis (op onder andere financieel, maatschappelijk, organisatorisch en personeelsvlak).

Het is aan de DR om eventuele ontbrekende toprisiko's toe te voegen en/of de huidige aan te scherpen om vervolgens de uiteindelijke toprisiko's te bepalen. De geselecteerde toprisiko's worden vermeld in het Jaarplan RIVM 2021, waarvan in het uitvoerend jaar de voortgang gemonitord wordt en door middel van de voortgangsrapportages en jaarrapportage aan de pSG gerapporteerd wordt. Op die manier wordt grip gehouden op de voortgang om de risico's zo effectief mogelijk te beheersen.

Ten opzichte van vorig jaar is de cyclus van risicomanagement door de gehele organisatie aangescherpt. Expliciet wordt de verbinding tussen centrale en decentrale risico's gelegd door deze ten tijde van het opstellen van de decentrale X-matrixen te bespreken en ook op de centrum / staf jaardoelen risicomanagement toe te passen. Op deze manier vindt risicomanagement meer zijn doorwerking door de organisatie en wordt een stap gezet naar het beoogde volwassenheidsniveau (door voorspelbaar te zijn). De verantwoordelijk van het beperken van risico's, die uiteindelijk niet door de DR als toprisiko geselecteerd zijn, wordt daardoor ook bij de decentrale belegd. Centra en staven nemen deze mee in hun eigen decentrale risicomanagement mee.

Onderstaand staan de voorgestelde toprisiko's beschreven. Deze kunnen worden aangepast of als er voortschrijdende inzichten zijn worden toegevoegd, waarna de selectie van RIVM toprisiko's 2021 gedaan wordt. Sommige risico's zijn binnen meerdere domeinen naar voren gekomen. Indien dit het geval is, wordt het risico 1 keer als toprisiko voorgesteld, maar worden wel de inbrengende MT's benoemd. Om de juiste focus te behouden wordt voorgesteld niet meer dan 5 te selecteren als RIVM toprisiko.

De voorgestelde RIVM toprisiko's zijn;

1. Door de toenemende druk en drukte door corona-activiteiten niet meer kunnen voldoen aan andere vragen, met name gerelateerd aan transitie naar nieuwbouw.

- a. De externe druk op ons werk en de drukte aan activiteiten**

stijgt en blijft komend jaar ongekend hoog met name vanwege extra werkzaamheden vanwege corona/covid-19. Daarnaast vraagt de voltooiing van en de transitie naar de nieuwbouw veel aandacht en extra werk. Tevens moeten wij ons blijven innoveren en wordt regionaal en lokaal steeds meer van ons gevraagd. Al deze facetten vragen dusdanig veel van onze medewerkers dat het risico van overbelasting en het niet kunnen voldoen aan vragen van opdrachtgevers reëel is.

b. Ingebracht door: CIb, V&Z, M&V, BV

2. Legitimiteitsverlies met reputatieschade tot gevolg (mede door evaluaties die in 2021 uitgevoerd worden).

a. Vanuit de politiek en maatschappij wordt veel van het RIVM verwacht en gevraagd. Daarbij wordt van het RIVM ook steeds meer gevraagd om niet allen aan opdrachtgevers maar ook publiekelijk verantwoording af te leggen over werkzaamheden, methoden en adviezen. Met die publieke verantwoording is in de opdrachten die we krijgen lang niet altijd rekening gehouden, en ook niet in de ontwikkeling van methoden. Hiernaast is de ruimte van het RIVM voor het onderhoud en opbouw van het kennisfundament zeer beperkt. Daarnaast worden in 2021 verschillende (corona) evaluaties uitgevoerd waarbij modellen worden doorgerekend, adviezen worden beoordeeld, etc. Door deze mix van omstandigheden is het risico op reputatieschade en legitimiteitsverlies aanwezig.

b. Ingebracht door: M&V, CIb, V&Z, BV.

i. CIb benadrukte in het bijzonder de evaluaties op de huidige coronaprocessen.

3. Bedreiging van de onafhankelijkheid van het RIVM.

a. Vanuit beleid, de politiek (met name in het verkiezingsjaar) en maatschappij wordt veel van het RIVM gevraagd en verwacht. Het werk van de adviezen van het RIVM liggen maatschappelijk onder een vergrootglas. Dit heeft invloed op het werk en op de perceptie van de samenleving. De druk op de organisatie neemt daardoor toe. Het juist kunnen omgaan met deze druk en het borgen ervan is een extra opgave, en deze omstandigheden vragen extra werk en aandacht voor het blijven uitdragen en onderhouden van de onafhankelijkheid van het RIVM.

b. Ingebracht door: V&Z, CIb, BV

4. Kwetsbare IV organisatie.

a. Op het gebied van informatievoorziening is nog niet alles mogelijk wat de domeinen eigenlijk geleverd willen krijgen. Dit is terug te zien in het data beheer, het realiseren van open science en de digitale ondersteuning van het thuiswerken. Tevens heeft het data-lek bij Infectieradar laten zien dat ook de informatiebeveiliging niet sluitend is.

b. Ingebracht door: CIb, V&Z, M&V

i. Cib benadrukt dat informatiebeveiliging niet sluitend is.

5. De nieuwbouw verloopt niet volgens de planning.

- a. De nieuwbouw wordt volgend jaar opgeleverd. De realisatie hiervan is naast de voorbereidingen tot de daadwerkelijke verhuizing ook een risico.
- b. Ingebracht door: Cib, BV

6. Thuiswerken leidt tot onvoldoende verbinding van medewerkers met elkaar en met de organisatie, en een 'vereenzaming' van (huidige en nieuwe) RIVM-medewerkers met een verminderende productiviteit / kwaliteit tot gevolg.

- a. Vanwege de coronacrisis werkt het merendeel van de RIVM'ers thuis, waardoor het collegiaal (sociale) contact aanzienlijk verminderd is. Daar komt voor de nieuwe medewerkers bovenop dat zij de collega's niet kennen en (indien zij voor coronawerkzaamheden zijn aangenomen) geen uitzicht op een langere termijn aanstelling hebben. Deze vereenzaming leidt tot de uitval van medewerkers en daardoor tot een verminderde productiviteit. Dit brengt een financieel probleem met zich mee en het kan resulteren in verlies van onze kwaliteit.
- b. Ingebracht door: V&Z, M&V
- c. Extra overweging: Mogelijk verandert dit na bespreking van de nieuwe uitwerking op 15 september in de DR. Een beheersingsmaatregel die daar vastgesteld wordt, kan gaan resulteren in het beperken van die risico.

7. Effect van verlaging van budgetten van de opdrachtgevers op onze programma's.

- a. De miljardensteun vanuit de regering gaat effect hebben op de beschikbare budgetten van de departementen en daardoor ook op het geld dat beschikbaar is voor opdrachtverstrekking richting het RIVM. Voor de activiteiten rond Covid-19 en de zorg heeft die waarschijnlijk geen effect, maar wel voor al de andere programma's en werkzaamheden die het RIVM uitvoert.
- b. Ingebracht door: M&V, V&Z
- c. Extra overweging: Naast dat budgetten gekort worden komt er ook veel extra's. Waar minder werkt komt moet er ook minder tijd in gestoken worden. Dit vraagt voornamelijk een goede interne aanpak. Een dergelijke aanpak kan zodoende een beheersingsmaatregel zijn om dit risico te verkleinen.

8. Onvoldoende financiële middelen om het kennisfundament te onderhouden.

- a. Het is momenteel niet zeker dat we in 2021 over voldoende financiële middelen beschikken om het kennisfundament

voldoende te onderhouden en te versterken. Het kennisfundament is de basis om huidige en toekomstige vragen vanuit maatschappij en politiek te kunnen beantwoorden, maar het risico heerst dat dat afbrokkelt.

- b. Ingebracht door: CIB, V&Z, BV
- c. Extra overweging: Dit terug komt in de strategische prioriteit 'Voorbereid op de vragen van nu en morgen' waardoor er op die plek aandacht voor is.

9. Verkokering van de domeinen.

- a. Als 1 gezamenlijk RIVM op blijven trekken is door de huidige omstandigheden lastig. Door Covid-19 ligt er veel druk op CIB en delen van V&Z en door de stikstofproblematiek op een onderdeel van M&V. Door deze toenemende pressie gaat iedereen voor zich, en is het erg lastig om over de domeingrenzen heen te gaan.
- b. Ingebracht door: M&V

10. Uitvoeringsproblemen vaccinatie- en screeningsprogramma's, in het bijzonder voor Covid-19.

- a. Dit moet juist georganiseerd en er behoort een registratiesysteem voor ontwikkeld te worden. Daarnaast legt uitbreiding van bevolkingsonderzoeken en vaccinatieprogramma's een beslag op capaciteit wat ten koste kan gaan van de kwaliteit.
- b. Ingebracht door: BV (DVP)

11. We zijn niet in compliance aan de eisen vanuit de AVG.

- a. De AVG wet is al een aantal jaren van kracht. Het vraagt veel van de organisatie om hier volledig aan te voldoen.
- b. Ingebracht door: CIB
- c. Extra overweging: Er loopt een verkenning van wat er voor het RIVM nodig is op AVG gebied.

12. Druk op de ondersteuning vanuit stafdiensten en achterblijvende juridische expertise.

- a. Er komt veel extra capaciteit beschikbaar vanwege corona. Dit vraagt ook veel van de ondersteunende processen vanuit bedrijfsvoering en de medewerkers die daaraan werken. Het risico heerst dat dit te veel van bedrijfsvoering vraagt met achterblijvende of vertraagde dienstverlening tot gevolg. Dit heeft ook effect op de al matig ervaren expertise en diensten vanuit juridisch advies.
- b. Ingebracht door: V&Z
- c. Extra overweging: Tijdens het aannemen van 270 nieuwe medewerkers vanwege de coronawerkzaamheden, wordt er ook bij bedrijfsvoering qua personeel opgeschaald. Daarnaast er loopt een verkenning van wat er voor het RIVM nodig is op juridisch gebied.

Financiële gevolgen

Financiële gevolgen:	Niet direct, na verdere uitwerking van de beheersingsmaatregelen per geselecteerd risico mogelijk wel.
Voorstel voor dekking van de financiële gevolgen:	Uit de huidige begroting / financiële middelen.

Personele gevolgen

Personele gevolgen:	Niet direct, na verdere uitwerking van de beheersingsmaatregelen per geselecteerd risico mogelijk wel.
Voorstel voor dekking van de personele gevolgen:	Uit de huidige begroting / financiële middelen.

Risico's

Risico's:	Dat de niet geselecteerde toprisico's niet de noodzakelijke aandacht krijgen.
Beheermaatregel per risico	Decentraal risicomanagement krijgt in de laatste helft van 2020 meer vorm. De niet geselecteerde risico's komen op decentraal niveau terug, waar deze van toepassing zijn.

Vervolg (proces, planning en communicatie)

Na de selectie van de RIVM toprisico's worden de beheersingsmaatregelen en de kans x impact bepaald. Dit gebeurt door het DR-lid in wiens portefeuille het geselecteerde risico valt. Bij het opstellen van de beheersingsmaatregelen en de kans x impact, wordt voorgesteld om waar dat kan ook de desbetreffende specialisten een rol te geven. Onder specialisten worden de concerncontroller, de personeelsadviseur, de informatiemanager en bijvoorbeeld de informatiebeveiligingsexpert verstaan. Nadat deze aanvullingen gedaan zijn, worden de toprisico's, en de bijbehorende beheersmaatregelen, verwerkt in het concept Jaarplan RIVM 2021, dat 29 september in de DR besproken wordt. Overige DR-leden hebben tijdens dat overleg de mogelijk de beheersingsmaatregelen en de kans x impact aan te vullen en/of aan te scherpen.

VERDERE AFHANDELING

FCC draagt zorg voor:

- verwerking en verdere uitwerking van de geselecteerde toprisico's, en de daarbij behorende beheersingsmaatregelen, en kans x impact in het concept Jaarplan RIVM 2021.
- Voor de borging en monitoring.

Besispunt en advies

- De DR vult, indien gewenst, de lijst potentiële RIVM toprisiko's aan, zodat zij kunnen selecteren uit de meest treffende potentiële RIVM toprisiko's van 2021.
- De DR selecteert de RIVM toprisiko's 2021 t.b.v. het Jaarplan RIVM 2021, waardoor tijdens het aanstaande onzekere jaar extra aandacht is voor het mitigeren van de geselecteerde toprisiko's.
- Stelt koppeling risico met DR-lid vast.

Bijlagen (alleen toevoegen indien noodzakelijk voor besluitvorming; maximaal 2 A4-tjes)